

Persmededeling

16 december 2009 – Rekenhof

Rekenhof overhandigt zijn 166^e Boek aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers

Zoals elk jaar sinds 2005 geeft het 166^e Boek commentaar bij de uitvoering van de begroting van het voorgaande jaar. Het bevat ook commentaar over de rekeningen van de sociale zekerheid en herneemt ook de belangrijkste conclusies en aanbevelingen van de verschillende audits die niet in een afzonderlijke publicatie zijn opgenomen.

De integrale tekst van het Boek, de samenvatting en dit persbericht zijn ter beschikking op de homepage van het Rekenhof (www.rekenhof.be). De samenvatting van het Boek wordt hieronder weergegeven.

Uitvoeringsrekening van de begroting 2008

Overzending van de algemene rekening van de Staat

De algemene rekening moet uiterlijk op 30 juni van het jaar dat volgt op datgene waarop de rekening betrekking heeft, worden ingediend bij het Rekenhof. Het uitgavengedeelte van de algemene rekening over het jaar 2008 werd tijdig, met name op 26 juni 2009, overgezonden. Het ontvangstengedeelte, inclusief de rekeningen van de terugbetalings- en toewijzingsfondsen en van de staatsdiensten met afzonderlijk beheer, werd daarentegen pas op 16 september 2009 overgelegd. Bovendien werden aanzienlijke vertragingen vastgesteld bij de aflegging van de rekeningen van rekenplichtigen en bij de voorlegging van de verzamelstaten van de fiscale ontvangsten voor het begrotingsjaar 2008.

Het Rekenhof heeft de minister van Financiën er in een brief van 15 juli 2009 aan herinnerd dat het Rekenhof de algemene rekening van de Staat met zijn opmerkingen pas aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers kan bezorgen in de loop van de maand oktober volgend op het einde van het begrotingsjaar, wanneer de wettelijke termijnen van overzending worden nageleefd.

De overige deelrekeningen van de algemene rekening van de Staat, met name de rekening van Thesaurie, de rekening van de vermogenswijzigingen en ook de samen-vattende rekening werden nog niet ingediend, zodat ook dit jaar niet alle elementen van de algemene rekening van de Staat in dit Boek konden worden onderzocht.

Algemeen resultaat van de verrichtingen

Het nettobegrotingssaldo, met name het verschil tussen de lopende ontvangsten en de kapitaalontvangsten enerzijds (44.051,3 miljoen euro, buiten leningopbrengsten) en de lopende uitgaven en de kapitaaluitgaven anderzijds (70.112,6 miljoen euro, buiten schuldaflossingen), bedraagt – 26.061,4 miljoen euro in 2008, tegenover – 4.055,9 miljoen euro in 2007. Dat verschil vindt hoofdzakelijk zijn oorsprong in de tegemoetkoming van de Staat van meer dan 20 miljard euro ten voordele van bepaalde financiële instellingen in het kader van de financiële crisis (cf. vierde aanpassing van de begroting). Deze tegemoetkoming niet meegerekend, valt het tekort van – 6.041,0 miljoen euro hoger uit dan geraamd (– 3.311,9 miljoen euro) en dan het resultaat voor 2007 (– 4.055,9 miljoen euro).

Het vorderingensaldo heeft een ander draagvlak dan het begrotingssaldo en omvat noch de toekenningen van kredieten noch de participatienemingen die de Staat in de loop van het

voorbijge jaar heeft uitgevoerd ten voordele van de banksector. In 2008 bedroeg dat saldo – 5.424 miljoen euro, d.i. – 1,6 % van het BBP. Voor alle openbare besturen samen bedroeg het – 4.060,5 miljoen euro (– 1,2 % van het BBP).

Ontvangsten geïnd door de Staat

In 2008 bedroegen de totale ontvangsten geïnd door de Staat, inclusief de ontvangsten toegekend aan andere overheden of geïnd voor hun rekening, 101,2 miljard euro. Dat is 3,1 % meer dan in 2007 bij courante prijzen.

Het Rekenhof heeft bepaalde correcties toegepast om beter de werkelijke evolutie van de verdeling van de ontvangsten aan te tonen. Daaruit blijkt dat het gedeelte dat voor de Staat overblijft, de jongste jaren is afgenomen en minder bedraagt dan het aandeel van de gemeenschappen en gewesten, dat overeenstemt met 38 % van de ontvangsten. Het aandeel van de sociale zekerheid bedraagt ongeveer 19 % van de ontvangsten, terwijl 6,5 % van de middelen naar de lokale besturen gaat en 5 % naar de Europese Unie. De Staat behoudt zelf slechts 31 % van de geïnde ontvangsten.

De grootste voorafneming gebeurt op de opbrengst van de btw-ontvangsten (24 miljard euro). Het gaat om quasi het volledige bedrag van deze belasting.

Fiscale ontvangsten

De totale fiscale ontvangsten voor het jaar 2008 bedragen 93.596,4 miljoen euro, d.i. een nominale stijging met 3,08 % ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze evolutie ligt iets boven die van het BBP.

- **Effectivering van fiscale schuldvorderingen**
De eerste effectiveringsoperatie van fiscale schuldvorderingen ging van start in 2005 en liep ten einde begin 2009. De Staat heeft de overblijvende portefeuille teruggekocht en is verder gegaan met de invordering ervan. De tweede en derde effectiveringsverrichtingen zijn gestart in 2006 en 2007 en verlopen sneller dan gepland.
- **Waarborgen gevestigd bij de indiening van sommige eenmalige bevrijdende aangiften (EBA's)**
In het kader van de eenmalige bevrijdende aangifte (waarmee natuurlijke personen de mogelijkheid hadden om hun fiscale situatie wettelijk te regulariseren), moesten bepaalde aangevers, overeenkomstig de wet, een waarborg vestigen bij een financiële instelling of bij de administratie van de Thesaurie om de betaling van de bijkomende bijdrage te garanderen die ze aan de Staat waren verschuldigd indien ze niet aan hun wettelijke verplichtingen zouden tegemoetkomen. Indien zij uiterlijk op 30 juni 2008 niet hadden aangetoond dat ze hun wettelijke verplichtingen waren nagekomen, waren de waarborgen verworven door de Schatkist.

In dit Boek onderzoekt het Rekenhof de procedure die wordt gevolgd in het kader van die waarborgen. Het bedrag van de waarborgen dat aan de Staat toekomt, bedraagt 8.396.000,94 euro.

Ontvangsten aangerekend op de rijksmiddelenbegroting

De ontvangsten aangerekend op de rijksmiddelenbegroting zijn de ontvangsten die toekomen aan de Staat na aftrek van de stortingen aan andere begunstigden. De leningopbrengsten buiten beschouwing gelaten, stijgen de rijksmiddelen, die 44.051 miljoen euro belopen, met 2,5 %. Die ontvangsten liggen lager dan de ramingen.

- Prefinanciering van de vervolgingskosten met ontvangsten uit de bedrijfsvoorheffing. De vervolgingskosten voor de directe belastingen die zijn verschuldigd, worden door een fiscale rekenplichtige betaald en sinds 1995 zonder wettelijke basis door de bedrijfsvoorheffing gefinancierd. In 2008 bedragen die kosten 37,3 miljoen euro. De bedrijfsvoorheffing werd uiteindelijk niet wedersamengesteld zoals oorspronkelijk voorzien. Bovendien werd een deel van de vervolgingskosten die sinds de invoering van dit prefinancieringssysteem bij de belastingplichtigen werden gerecupereerd, opgestapeld op een orderekening (64,5 miljoen euro eind 2008).
- Opbrengsten uit de verkoop van materieel en infrastructuur van het Ministerie van Landsverdediging
De verkoop van materieel (36,1 miljoen euro) en infrastructuur (5,6 miljoen euro) in 2008 heeft aanzienlijk minder opgebracht dan geraamd (respectievelijk 71,5 miljoen euro en 34,8 miljoen euro).

Overgedragen ontvangsten

De douanerechten en de btw die voor de Europese Unie zijn bestemd, vertegenwoordigen een bedrag van 2.693,8 miljoen euro, wat overeenstemt met de bedragen die in 2007 werden overgedragen.

De stortingen in verband met de aan de gemeenschappen en de gewesten toegewezen belastinggedeelten beliepen 29.929,5 miljoen euro, d.i. een stijging met 6,59 %.

In 2008 werd voor de gewestelijke belastingen 7.301,9 miljoen euro gestort, wat een lichte groei betekent ten opzichte van de stortingen in 2007.

In 2008 werden er in totaal voor 12.294,4 miljoen euro bedragen overgedragen aan de sociale zekerheid, d.i. een groei met 7,51 %.

Uitgaven

Zonder aflossingen en intrestlasten van de schuld, bedroegen de begrotingsuitgaven in 2008 58.347,8 miljoen euro. Deze primaire uitgaven zijn met 68,1 % gestegen ten opzichte van 2007. Deze buitengewone stijging is vooral toe te schrijven aan de uitgaven voor participaties in het kapitaal van financiële instellingen en voor leningen aan die instellingen, ingevolge de financiële crisis. Deze uitzonderlijke uitgaven buiten beschouwing gelaten, stegen de primaire uitgaven met 9,9 % ten opzichte van 2007.

De kredieten toegekend op de begroting van 2008 werden voor 96,7 % benut.

De niet-gesplitste kredieten toegekend op de begroting van 2007, die tot eind 2008 konden worden geordonanceerd, werden voor 97,3 % benut.

- De aanrekening van vaste personeelsuitgaven boven de begrotingskredieten leidt tot kredietoverschrijdingen in verschillende departementen. De overschrijdingen die op het einde van het jaar 2008 werden vastgesteld voor een bedrag van 22,6 miljoen euro op het niveau van de programma's, werden voor het grootste deel weggewerkt, maar de regularisaties gebeurden laattijdig. Het systeem voor de opvolging van deze kredieten zou in de toekomst moeten worden gestructureerd en geautomatiseerd. Bovendien zou, om die overschrijdingen te beperken, de administratieve behandeling van de herverdelingen moeten worden versneld.
- Bij de FOD Budget en Beheerscontrole bestaat er een provisioneel krediet voor verschillende uitgaven van andere FOD's. Dat krediet bleef in 2008 deels ongebruikt.

Voorts werden de kredieten die waren uitgetrokken voor de uitvoering van het FEDCOM-project slechts voor de helft gebruikt.

- Bij de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking stegen de totale uitgaven van België voor ontwikkelingssamenwerking sterk ten opzichte van 2007, maar bleven met 0,48 % van het BNI net onder de doelstelling van 0,50 % (zoals opgenomen in de begroting voor het jaar 2008). Het openstaande bedrag van de door de Belgische Technische Coöperatie uit te voeren bilaterale verbintenissen liep in 2008 verder op.
- Hoewel het Ministerie van Landsverdediging ook in 2008 de nodige initiatieven heeft genomen om de personeelsuitgaven verder te reduceren, werden de beoogde doelstellingen niet volledig gerealiseerd. In 2008 vonden geen nieuwe grote investeringen plaats. De investeringskredieten worden vooral gebruikt om de investeringen uit de periode 2004-2007 af te betalen.
- De verhuizing van de FOD Sociale Zekerheid moest met verscheidene maanden worden uitgesteld omdat het nieuwe gebouw niet tijdig bedrijfsklaar was en het nieuwe meubilair laatsttijdig werd geleverd. Dit uitstel bracht aanzienlijke kosten mee, voornamelijk ruim 2 miljoen euro aan dubbele huurlasten.
- Voor de tegemoetkomingen aan personen met een handicap volstonden in 2008 de toegekende begrotingskredieten niet om de reële uitgaven te dekken. De meeruitgaven werden aangerekend op een orderekening van de Thesaurie en werden aldus buiten de algemene uitgavenbegroting gehouden. De gemiddelde behandelingstermijn van de dossiers liep verder op tot 9,6 maanden, waardoor ook de verwijlrenten stegen.
- Bij de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu bleef het vastleggingskrediet van 157,5 miljoen euro voor de aankoop van vaccins tegen de vogelgriep (H5N1) onbenut. Ook het krediet voor de terugbetaling van de onterecht geïnde bijdragen door het begrotingsfonds voor de gezondheid en kwaliteit van de dieren en de dierlijke producten en voor de vergoedingen aan derden in het kader van de dioxinecrisis werd slechts in beperkte mate gebruikt.
- Bij de FOD Mobiliteit en Vervoer hebben de ontvangsten toegewezen aan het Fonds voor de Financiering en de Verbetering van de Controle-, Inspectie- en Onderzoeksmiddelen en van de Preventieprogramma's van de Luchtvaart (FVCIML) het mogelijk gemaakt de middelen van de Directie-Generaal van het Luchtvervoer (DGLV) te verhogen. De uitgaven die ten laste van het FVCIML worden gelegd, zijn vergelijkbaar met deze die ten laste van de andere programma's van het DGLV worden aangerekend. Opdat de doelstelling van de begrotingsprogrammering beter zou kunnen worden gerespecteerd, zouden de verschillende opdrachten van het DGLV op een coherente manier moeten worden opgenomen in de begrotingsprogramma's die onder zijn bevoegdheid vallen.

Staatsdiensten met afzonderlijk beheer

Verschillende staatsdiensten met afzonderlijk beheer leggen hun rekeningen met vertraging voor aan het Rekenhof. Op 30 oktober 2009 beschikte het Rekenhof nog niet over de officiële rekeningen 2007 en 2008 van de Regie van de Gevangenis-waarde en van het Centrum voor Internationale Conferenties Egmont II-Egmontpaleis. De rekeningen 2008 ontbreken van het Internationaal Perscentrum en van de SAB belast met het beheer van de paspoorten, visa, identiteitskaarten voor Belgen in het buitenland en legalisaties. De

rekeningen van het Instituut voor Criminalistiek en Criminologie ontbreken sinds 2005 en die van de Nationale Dienst voor Congressen sinds 2006.

Evolutie van de Staatsschuld

Op kasbasis gaven de begrotingsverrichtingen en de schatkistverrichtingen in 2008 aanleiding tot een netto te financieren saldo van 27.447,9 miljoen euro. Deze verslechtering met 23.665,5 miljoen euro ten opzichte van 2007 kan hoofdzakelijk worden verklaard door de tegemoetkoming van 20.020,4 miljoen euro die aan financiële instellingen werd toegekend.

Andere bronnen van wijzigingen in de door de Staat uitgegeven of overgenomen schuld, de wijziging van de schuld van sommige instellingen waarvoor de Staat tegemoetkomt in de kosten, en de vermindering van de beheersverrichtingen van de Schatkist leidden er uiteindelijk toe dat het nominale bedrag van de staatsschuld in 2008 in totaal met 25.017,1 miljoen euro steeg.

De geconsolideerde schuld van alle overheidsbesturen, uitgedrukt in procent van het BBP, steeg van 84,0 % in 2007 naar 89,6 % in 2008.

Impact van de financiële crisis en de genomen steunmaatregelen op het beheer van de staatsschuld en op de evolutie van de staatsfinanciën

Ten gevolge van de financiering van de steunmaatregelen is de schuld van de Staat met 4,5 % van het BBP gestegen. Bovendien werden belangrijke waarborgen verstrekt waarvan het op dit ogenblik onduidelijk is of en in welke mate deze ook effectief zullen moeten worden gerealiseerd. De onzekerheden in verband met deze waarborgen en de onzekere recuperatie van de kapitaalinjecties en krediet verleningen vormen de grootste risico's voor de overheidsfinanciën.

De invloeden op de begroting zijn uiteenlopend. Enerzijds wordt de begroting gunstig beïnvloed door de intresten, dividenden en vergoedingen die de overheid voor de steun ontvangt. Anderzijds bezwaren de door schulduitgiften gefinancierde maatregelen de begroting door de betaalde intresten. Tenslotte heeft ook het rentebeleid van de monetaire autoriteiten (ECB) als respons op de financiële crisis een gunstige invloed op de begroting door de daling van de intrestlasten, hoewel die gunstige impact enigszins wordt getemperd door de hogere rentespread van de effecten van de Belgische schuld in vergelijking met de Duitse Bunds en de effecten van de schuld van andere landen in de eurozone met een hogere kredietwaardigheidsrating dan België.

Openbare instellingen

Naleving van de voorgeschreven termijnen voor het toezenden van de rekeningen van de openbare instellingen aan het Rekenhof

De wettelijke en reglementaire termijnen voor het toezenden van de rekeningen worden onvoldoende in acht genomen. Op 30 oktober 2009 beschikte het Rekenhof, voor het jaar 2008, over 21 rekeningen van de 48. Voor de jaren 2007 en 2006 hebben respectievelijk 19 en 13 instellingen hun rekeningen nog niet toegezonden. Bij de openbare instellingen van sociale zekerheid is de vertraging het grootst. Het Rekenhof stelt geen beduidende verbetering vast ten opzichte van voorgaande jaren.

Regie der Gebouwen – toepassing van de aanbevelingen van een consultant in verband met overheidsopdrachten

De Regie der Gebouwen liet in 2006 een consultant de risico's op misbruiken bij de toewijzing en uitvoering van overheidsopdrachten bij de Regie onderzoeken. Het onderzoek resulteerde in een aantal concrete aanbevelingen. Het Rekenhof onderzocht in hoeverre de Regie die maatregelen toepast en stelde vast dat zij een aantal van de aanbevelingen heeft geïmplementeerd en inspanningen doet om misbruiken te voorkomen. Door het uitblijven van een integraal internecontrolesysteem en van een interne-auditdienst blijven er echter belangrijke hiaten en lijken niet alle mogelijke risico's adequaat te worden afgedekt. De ingrijpende organisatorische wijziging die de Regie momenteel ondergaat, speelt daarbij een rol.

Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) – inning van de heffingen en retributies

Vanaf 2006 is het FAVV belast met het beheer van de heffingen (forfaitaire, jaarlijks verschuldigde belastingen) en retributies (vergoedingen voor prestaties) die operatoren in de voedselketen moeten betalen. Voor het beheer van die bijdragen heeft het FAVV de dienst Financiering opgericht. Ook werden procedures uitgewerkt en maatregelen genomen om een snelle, tijdige en correcte inning te waarborgen. Het Rekenhof stelde vast dat het beheersproces nog kan worden verbeterd. Ook moeten bijkomende maatregelen worden genomen op het vlak van de interne controle.

Koninklijke Munt van België – situatie van de jaarrekeningen sinds 1997

De termijnen voor de verzending aan het Rekenhof van de rekeningen 1997 tot 2002 van de Koninklijke Munt van België werden ruimschoots overschreden. Voorts werd vanaf 2003 geen enkele rekening nog officieel overgezonden. Het Rekenhof wijst erop dat er een structureel probleem is ontstaan doordat er geen oplossing is gevonden voor de moeilijkheden waarmee de instelling sinds haar oprichting kampt wat betreft de opstelling van haar jaarrekeningen.

Studiecentrum voor Kernenergie (SCK) – boekhoudkundige en financiële aspecten

Het SCK lijkt steeds meer en op permanente wijze commerciële activiteiten te ontplooiën om op die manier een aanzienlijk deel van zijn begroting te financieren. Sommige commerciële verrichtingen houden door het bedrag dat ermee gepaard gaat, risico's in voor de eigen middelen en voor de voorzieningen die het Centrum moet aanleggen krachtens de reglementering inzake kernafval. De wetgeving heeft nog niet voorzien in de veiligstelling van die voorzieningen.

Het ontwerp van beheerscontract dat door het SCK werd voorbereid en dat op 1 juli 2007 aan de toezichthoudende minister werd toegezonden (beheersplan voor de periode 2008-2012) werd nog niet goedgekeurd.

In het kader van de wetenschappelijke projecten die de Europese Commissie meefinanciert, werden uitgaven voorlopig verworpen. Die beslissing viel als gevolg van de controles die de Commissie uitvoerde aangaande de werkelijkheid en de contractuele correctheid van de uitgaven die door het SCK in rekening werden genomen.

Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering RIZIV – toepassing van de regelgeving op de overheidsopdrachten

Het RIZIV gunt en voert zijn contracten niet altijd uit conform de regelgeving op de overheidsopdrachten. Dat komt doordat het RIZIV organisatorisch en procedureel niet voldoende is uitgerust om een correcte toepassing van die regels te kunnen waarborgen. Bovendien werden de delegatieregels soms niet gerespecteerd en ontbraken voor sommige gunningen en betalingen de nodige administratieve verantwoordingsstukken.

Boeking van de door de Rijksdienst voor arbeidsvoorziening (RVA) voorgeschoten sociale uitkeringen en van de administratiekosten

Uit de resultaten van de vermogensboekhouding van de RVA blijken grote schommelingen die hoofdzakelijk voortvloeien uit zijn boekingsmethode. De RVA boekt de fondsenvoorschotten die worden gestort aan de uitbetalingsinstellingen van sociale uitkeringen als voorschotten, maar neemt ze pas op bij de bedrijfskosten in de algemene boekhouding in het jaar waarin hij de sociale uitkeringen die door de uitbetalingsinstellingen aan de uitkeringsgerechtigden zijn betaald, definitief goedkeurt. Ook de voorschotten die hij aan de uitbetalingsinstellingen toekent om hun administratiekosten te dekken, neemt de RVA pas op in de bedrijfskosten nadat de toezichthoudende minister ze heeft goedgekeurd. Deze goedkeuring van de afrekeningen gebeurt echter meestal met meer dan een jaar achterstand.

Het feit dat de lasten niet kunnen worden toegeschreven aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben, zorgt ervoor dat de algemene lasten- en opbrengstenrekening een groot deel van zijn economische betekenis verliest. De lasten zouden via provisierekeningen moeten worden opgenomen zodat het resultaat overeenstemt met de realiteit. Het resultaat van de lasten- en opbrengstenrekening moet echter omzichtig worden geïnterpreteerd omdat sinds de invoering van het globaal financieel beheer de RVA voornamelijk wordt gefinancierd naargelang zijn behoeften.

Sociale Zekerheid

Ontvangsten en uitgaven van de globale beheren in 2008

- De voorlopige realisaties van het stelsel van de *werknemers*, resulteren in 2008 in een begrotingsoverschot van 311,4 miljoen euro. Het dekkingspercentage van de sociale uitkeringen door de bijdragen is licht gedaald ten opzichte van 2007 (74,59 %) en bedraagt 73,26 %.

De ontvangsten uit bijdragen stijgen met 5,7 %. De stijging van de ontvangsten wordt echter gedeeltelijk geneutraliseerd door de verhoging van de bijdrageverminderingen. Deze bedragen in 2008 6.423,0 miljoen euro.

De stijging van de uitgaven voor prestaties bedraagt 6,1 %. Daarmee zijn ze 382,4 miljoen euro hoger dan begroot. Deze stijging kan in belangrijke mate worden verklaard door indexaties tengevolge van de hoge inflatie in 2008.

De uitkeringen van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV) liggen 384,0 miljoen euro hoger dan in 2007 (+ 9,88 %). De pensioenuitkeringen stijgen met 1.193,7 miljoen euro (+ 7,62 %) bij een slechts licht stijgend aantal gepensioneerden. De uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen stijgen in 2008 met 2,05 %. Het totaal aantal uitkeringstrekkers is in 2008 nagenoeg ongewijzigd t.o.v. 2007, maar de samenstelling ervan is gewijzigd: de daling van het aantal werklozen

(voltijds werklozen, deeltijds werklozen, oudere werklozen ...) gaat echter gepaard met een sterke stijging van het aantal tijdelijke werklozen.

- Het begrotingsresultaat 2008 voor het Globaal Beheer van het sociaal statuut van de *zelfstandigen* bedraagt 210,3 miljoen euro.

Het dekkingspercentage van de sociale uitgaven door de ontvangsten uit bijdragen is achteruitgegaan van 68,6 % in 2007 naar 63,4 %. Als logisch gevolg daarvan zijn de financiële middelen die de Staat toekent, sterk gestegen. De alternatieve financiering voor het stelsel der zelfstandigen stijgt immers met 65,7 % en de staatstoelage met 11 %. Deze belangrijke wijzigingen die in de financieringstructuur van het stelsel werden vastgesteld, zijn hoofdzakelijk het resultaat van de schikkingen die enerzijds werden getroffen voor de financiering van het RIZIV en anderzijds voor de integratie van de kleine risico's in de verplichte ziekteverzekering voor zelfstandigen.

- De voorlopige realisaties van de tak *geneeskundige verzorging* (werknemers en zelfstandigen) van 2008 resulteren in een begrotingsoverschot van 187,1 miljoen euro.

De ontvangsten van de tak RIZIV-geneeskundige verzorging (vooral de overdrachten uit de globale beheren) zijn gestegen met 2.825,4 miljoen euro (+ 12,8 %) en liggen hoger dan de begroting.

De uitgaven stegen in 2008 met 3.040,6 miljoen euro. Dit situeert zich vooral in de prestaties en de overdrachten naar de Globale Beheren. De stijging van de prestaties met 1.830,7 miljoen euro (+ 9,7 %) kan in beperkte mate aan de integratie van de kleine risico's zelfstandigen. Ondanks de stijging van de prestaties bleven die 729,9 miljoen euro onder de globale begrotingsdoelstelling.

Dit aanzienlijke overschot ten opzichte van de begrotingsdoelstelling van 729,9 miljoen euro heeft echter niet kunnen vermijden dat het saldo van de lopende rekeningen een deficit vertoont (- 226,9 miljoen euro) dat 533,2 miljoen euro lager lag dan de begroting (306,3 miljoen euro). De verklaring hiervan ligt vooral in de overdrachten van het Fonds voor de Toekomst van de Geneeskundige Verzorging (615,3 miljoen euro) naar de globale beheren, alsook in de gestegen diverse uitgaven.

Impact van de financiële crisis op de effectenportefeuille en het thesauriebeheer van de RSZ-Globaal Beheer werknemers

Naar aanleiding van de financiële crisis onderzocht het Rekenhof of de risico's inzake het thesauriebeheer en de reserveportefeuille van de sociale zekerheid voldoende veilig zijn beheerd. Door de dalende rente-evolutie steeg de waarde van de OLO-portefeuille (Belgische overheidsobligaties) met 337,6 miljoen euro tot 3.899,4 miljoen euro eind 2008. De Rijksdienst voor Sociale Zekerheid heeft dit uitzonderlijke rendement behaald via de uitbesteding aan "discretionaire beheerders", maar heeft de risico's in de mate van het mogelijke afdoende beperkt en opgevolgd. Door de toepassing van kredietlimieten en de beperking van plaatsingstermijnen heeft de RSZ-Globaal Beheer grotendeels een proactief en risicobewust thesauriebeheer gevoerd. Nochtans werd de kredietlimiet bij één bank in het najaar van 2008 voor de dag-aan-dag-beleggingen regelmatig overschreden. Aangezien het respecteren van kredietlimieten een niet te verwaarlozen maatregel is in het risicobeheer, is een regelmatige (dag aan dag) en geformaliseerde communicatie hierover tussen de Schatkist en de RSZ aangewezen.

Financiering van de verzekering voor geneeskundige verzorging vanaf 2008

Vanaf 2008 is de stijging van het aandeel van de globale beheren in de financiering van de tak geneeskundige verzorging beperkt tot de toename van hun ontvangsten uit de socialezekerheidsbijdragen. Het verschil tussen die groeivoeten van de ontvangsten en de sterkere stijging van de begroting voor geneeskundige verzorging wordt opgevangen door het bijkomende bedrag aan alternatieve financiering ten laste van de Staat. Omdat de begroting van de verzekering voor geneeskundige verzorging voor 2009 sneller is gestegen dan de ontvangsten uit de socialezekerheidsbijdragen in 2008, is het bedrag van de alternatieve financiering in 2009 met 64,5 % toegenomen tot 1.041,6 miljoen euro. Dit bedrag kan in de toekomst nog sterk stijgen.

Aangezien de bijdragen van de globale beheren en de alternatieve financiering worden vastgesteld vóór de definitieve afsluiting van de rekeningen ontstaat bij de opmaak van de rekeningen een saldo. De wetgever bepaalt niet wie dit saldo ten laste zal nemen.

De globale begrotingsdoelstelling van de uitgaven voor verstrekkingen wordt vanaf 2008 verhoogd met de vastgestelde kostprijs voor integratie van de kleine risico's voor zelfstandigen. Het is aangewezen de weerslag van deze integratie over een langere periode op te volgen en te evalueren opdat de globale begrotingsdoelstelling kan worden aangepast wanneer belangrijke afwijkingen tussen de geraamde kostprijs en de realisaties optreden.

Dekking van de uitgaven in de geneeskundige verzorging van de zelfstandigen als gevolg van de integratie van de kleine risico's in de verplichte verzekering

De wet die vanaf 2008 de kleine risico's opneemt in de verplichte verzekering voor alle zelfstandigen, voorziet voor dat stelsel in nieuwe financieringsbronnen. Volgens de ramingen van het Rekenhof vallen die ontvangsten 79,7 miljoen euro lager uit dan de uitgaven die in 2008 in deze sector werden verricht.

Involed van de wettelijke groeinorm van 4,5 % in de verzekering van de geneeskundige verzorging op de opvolging van de uitgaven en de financiële verantwoordelijkheid van de verzekeringsinstellingen

In 2008 bleven de uitgaven geneeskundige verzorging 3,4 % of 729,9 miljoen euro onder de globale begrotingsdoelstelling. Door de toepassing van de wettelijke groeinorm van 4,5 % worden ruime marges gecreëerd in de deelbudgetten, waardoor het risico op budgetoverschrijdingen afneemt. Het Rekenhof wees er in de voorbije jaren al op dat daardoor de nood om de uitgaven streng op te volgen minder groot wordt, wat het gevaar op efficiëntieverlies inhoudt. Bovendien minimaliseert dit de responsabilisering van de deelsectoren en de verzekeringsinstellingen. Met het oog op de financiële houdbaarheid van de tak geneeskundige verzorging en een verhoogde responsabilisering van de verschillende actoren, beveelt het Rekenhof een begrotingsopmaak aan waarin de partiële begrotingsdoelstellingen nauwer aansluiten bij de verwachte uitgaven.

Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) – beheer van de inkomsten en de uitgaven geneeskundige verzorging in het kader van de internationale overeenkomsten

De inkomsten en uitgaven van het RIZIV die betrekking hebben op de geneeskundige verzorging in het kader van de internationale overeenkomsten bedroegen in 2008 respectievelijk 324,7 miljoen euro en 166,3 miljoen euro. Het onderzoek van het Rekenhof heeft uitgewezen dat het RIZIV procedureel en organisatorisch niet voldoende kan waarborgen dat deze belangrijke geldstromen efficiënt worden beheerd. De huidige boekingswijze van de uitgaven heeft tot gevolg dat de rechten en de plichten van het RIZIV

in het kader van de internationale overeenkomsten niet correct in de rekeningen van het RIZIV worden weergegeven. Een nieuwe informaticatool zou deze tekortkomingen moeten verhelpen en moeten bijdragen tot kwaliteitsvolle beheersinformatie in de rapportering.

Financiering van buitenlandse patiënten in de ziekenhuisbudgetten

Als vervolg op de opmerkingen van het Rekenhof in het 165e Boek wijst bijkomend onderzoek van het RIZIV uit dat de Staat, voor de periode 2002-2007, tussen de 86,1 en 87,8 miljoen euro zou moeten terugvorderen van de verzekeringsinstellingen voor de financiering van buitenlandse patiënten. Daarnaast raamde het RIZIV dat het aan die verzekeringinstellingen in 2008 tot 113,7 miljoen euro te veel voorschotten betaalde voor de opname van buitenlandse patiënten. In afwachting werden de voorschotten voor 2009 hiervoor verminderd met 30 miljoen euro. Het Rekenhof beveelt aan vlug de te veel betaalde bedragen te recupereren en de voorschotten te verminderen met een bedrag dat beter aansluit bij de ramingen van het RIZIV.

De minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid antwoordde dat het vorig jaar aangekondigde onderzoek bijna is afgerond. In 2010 zullen de financiële middelen van het RIZIV hiervoor met 100 miljoen euro worden verminderd.

Beheersing door de Staat van de bestuursovereenkomsten met de openbare instellingen van sociale zekerheid (OISZ)

In maart 2005 had het Rekenhof onderzocht in welke mate de Staat de eerste reeks bestuursovereenkomsten van de OISZ beheerste. Het had aanbevolen dat de Staat zijn organisatie zou versterken om als volwaardige medecontractant te kunnen optreden bij de onderhandelingen over de latere bestuursovereenkomsten en om een kwaliteitsvolle opvolging te kunnen waarborgen van de resultaten die door die instellingen worden voorgelegd. Het Rekenhof had eveneens gesuggereerd om, in de geest van het contractmanagement, de budgettaire middelen vast te leggen op basis van de verwachte prestaties.

Uit de opvolgingsaudit die het Rekenhof in 2009 voerde, blijkt enerzijds dat het contractmanagement beter wordt beheerst dankzij de inspanningen van de FOD Sociale Zekerheid en anderzijds dat de Staat actiever deelneemt aan de onderhandelingen. De functie van regeringscommissaris zou echter moeten worden herzien of door een ondersteunende dienst worden versterkt, om het proces beter te kunnen beheersen. Op het vlak van de vastlegging van de middelen en de verbetering van de doeltreffendheid (één van de troeven van het contractmanagement) is geen evolutie vast gesteld ondanks de inspanningen die sommige OISZ hebben geleverd om een kosten opvolgingssysteem uit te bouwen. Dat deel zou ten uitvoer moeten worden gebracht.

Beheer en interne controle

Eerste evaluatie van de inwerkingtreding van het project FEDCOM bij sommige departementen van het algemeen bestuur

Op 1 januari 2009 is de federale overheidsboekhouding die werd ingevoerd door de wet van 22 mei 2003 in werking getreden in vijf pilootdepartementen. Op die datum ging ook het project FEDCOM van start, dat voorziet in de IT-ondersteuning voor de implementatie van de nieuwe overheidscomptabiliteit bij de federale Staat.

Tien maanden na de opstart van FEDCOM is geen enkel uitvoeringsbesluit goedgekeurd. Deze situatie zorgt voor rechtsonzekerheid en vormt een risico voor het welslagen van het project.

Een eerste evaluatie toont aan dat het systeem nog niet beantwoordt aan de kwaliteitsnormen die op vraag van het Rekenhof in 2002 werden vastgelegd. Bovendien gaat de invoering van de nieuwe boekhouding en de afschaffing van het voorafgaand visum van het Rekenhof niet gepaard met een versterking van de internecontrolesystemen, meer bepaald wat de scheiding van functies en de controle op de vereffeningen betreft.

Inventarisatie en beveiliging van materiële vaste activa bij de federale overheidsdiensten

Het beheer van de materiële vaste activa vertoont bij de meeste federale overheidsdiensten tekortkomingen. De fysieke inventarissen vormen in vele gevallen een onsamenvattend geheel, vertonen leemten en overlappingsen en zijn niet meer actueel. Ze bevatten doorgaans geen velden voor de waardering van de activa en de terugkoppeling naar de boekhouding moet manueel gebeuren. Systematische controles door een onafhankelijke dienst ontbreken vrijwel overal. Recent hebben een aantal departementen systemen ontwikkeld die hierin verandering moeten brengen en de kwaliteit van de interne controle verbeteren. Er is echter te weinig interdepartementaal overleg om uniforme en performante systemen te ontwikkelen. De opzet van de module vaste activa van FEDCOM is alsnog te beperkt en de toepassing van sommige functies is te facultatief.

Op het centrale niveau moeten onverwijld maatregelen worden getroffen wil de federale Staat, zoals de wetgeving voorschrijft, in 2013 een vermogensboekhouding en een inventaris voorleggen die beantwoordt aan de beginselen van de algemene boekhouding.

Aanschaffing en beheer van personenwagens door de federale besturen

Het Rekenhof heeft tekortkomingen vastgesteld ten aanzien van de bepalingen van de ministeriële omzendbrief die specifieke normen vastlegt inzake de aanschaffing van personenwagens. Het gaat meer bepaald om de naleving van het criterium dat minimum 50 % van de nieuwe voertuigen de vastgelegde maximumuitstoot inzake CO₂ niet mogen overschrijden alsook het jaarlijks meedelen aan de minister bevoegd voor duurzame ontwikkeling van een lijst met de nieuw aangekochte voertuigen. Voorts is het niet altijd mogelijk om op basis van de gestructureerde informatie die wordt bijgehouden om het wagenpark te beheren, de kosten duidelijk te identificeren. Op het vlak van de interne controle stelt het Rekenhof vast dat de normen vervat in het koninklijk besluit van 17 augustus 2007 betreffende het internecontrolesysteem en in het COSO-referentiekader soms onvoldoende gekend zijn.

Integriteitsbeleid bij sommige federale instellingen

De publicatie van het federaal deontologisch kader en de oprichting van het Bureau voor Ambtelijke Ethiek en Deontologie hebben de aandacht voor het integriteitsbeleid in een stroomversnelling gebracht. Tal van federale entiteiten namen reeds preventieve maatregelen om inbreuken te vermijden of legden regels vast over de aanpak van inbreuken. Naast een deontologische code, integriteitscoördinatoren of andere ondersteunende maatregelen, ook op het vlak van HRM, maken deze entiteiten vaak gebruik van specifieke maatregelen om hun operationele opdrachten op een deontologisch verantwoorde wijze te vervullen. Ze inspireren zich daarbij soms op de internationale voorbeelden of op de aanpak in de private sector. Er is echter niet vaak sprake van overleg, uitwisseling van goede praktijken of andere vormen van onderlinge coördinatie binnen de federale overheid.

Gebruik van prestatie-meetsystemen bij de centrale federale overheden

Prestatiemeting heeft ruim ingang gevonden bij de centrale federale overheden: in veertien departementen vindt één of andere vorm van prestatiemeting plaats. De meest gebruikte

prestatie-meetsystemen zijn de Balanced Scorecard (BSC) en het Common Assessment Framework (CAF).

Er zijn merkbare verschillen op het vlak van de systematisering van de meetpraktijken binnen de departementen. Er wordt vooral gestreefd naar een centralisering van de prestatie-informatie, al dan niet in het kader van een globale reorganisatie van het departement (bv. Business Process Reengineering – BPR).

In alle departementen wordt de prestatie-meting ondersteund door informaticatoepassingen en doorgaans wordt bij de voorbereiding beroep gedaan op externe know-how. Bevragingen van het topmanagement en het personeel als input voor de prestatie-meting zijn echter geen algemene praktijk. Een minderheid van de departementen bevrageert ook klanten of burgers. Benchmarking en samenwerking tussen de departementen gebeuren slechts uitzonderlijk.

Tot dusver blijkt prestatie-meting vooral een intern administratief gebeuren, waarbij de prestatie-informatie doorgaans wordt gebruikt om de administratieve werkprocessen of de strategische en operationele doelstellingen bij te sturen. Dit is in veel mindere mate het geval voor de begrotingswerkzaamheden en het budgettair beheer.

FOD Justitie – subsidiëring van de instellingen die begeleiding aanbieden inzake alternatieve gerechtelijke straffen en maatregelen

De dienst van de Justitiehuzen van de FOD Justitie voert een grondige controle uit op de subsidieaanvragen die worden ingediend door de instellingen die reclasseringsprojecten organiseren die een gespecialiseerde begeleiding aanbieden aan veroordeelden. Hoewel het Rekenhof geen enkele grote tekortkoming heeft vastgesteld bij zijn controle van de dossiers voor de vernieuwing van subsidies, beveelt het de FOD aan om in de instellingen die subsidies genieten een controle ter plaatse te organiseren om de echtheid van de aangiften na te gaan. De procedures die worden gevolgd, maken het niet mogelijk om de beslissing van toekenning van een subsidie te betekenen binnen de vier maanden na de aanvraag. Bovendien gebeurt de eerste vereffening pas in juni van het betrokken jaar. De teveel ontvangen bedragen voor het jaar 2007, die op basis van de voorgelegde verantwoordingsstukken van uitgaven definitief waren vastgesteld, waren op het moment van de controle door het Rekenhof nog niet teruggevorderd. Er moet een regelmatige rapportering worden georganiseerd aan de minister van Justitie en de voorzitter van het directiecomité van de FOD.

FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking – ontvangstenrekeningen van de centrale diensten

Er blijven structurele knelpunten bij het financiële beheer en de financiële rapportering van de rekenplichtigen van de centrale diensten van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, hoewel het Rekenhof die al in 2006 aan de administratie en de bevoegde ministers had gesignaleerd. Ze bemoeilijken een efficiënt financieel beheer en een eenvormige, transparante en correcte financiële rapportering. Er worden geen concrete maatregelen in het vooruitzicht gesteld om ze te verhelpen.

Ministerie van Landsverdediging – ontvangsten en uitgaven verricht en verantwoord via de Centrale Comptabiliteitsbureaus (CCB's)

Het Ministerie van Landsverdediging verricht een groot gedeelte van zijn uitgaven via vijf buitengewone rekenplichtigen (centrale comptabiliteitsbureaus) via een specifiek systeem van kredietopeningen. Die uitgaven worden op de begroting aangerekend op het ogenblik dat de nodige gelden aan deze comptabiliteitsbureaus worden overgemaakt. De op de

begroting aangerekende bedragen verschillen in de praktijk soms echter aanzienlijk van de reële uitgaven.

De CCB's hebben in 2008 ongeveer 2 miljard euro of 69 % van het totale budget van het Ministerie van Landsverdediging (2,9 miljard euro) uitgegeven. De ontvangsten-rekenplichtige realiseerde in dit jaar voor 216 miljoen euro ontvangsten. Doordat het systeem afwijkt van de normale aanrekenings- en vereffeningsprocedure via het voorafgaand visum van het Rekenhof, bleken er aanzienlijke verschillen in meer en in min te zijn tussen de bedragen aangerekend op de begroting en de bedragen verantwoord in de beheersrekeningen van de rekenplichtigen. Bovendien deed het Ministerie van Landsverdediging om liquiditeitstekorten op te vangen, voornamelijk in de periode 2005-2007, een beroep op extrabudgettaire alternatieve financieringswijzen en verliep het ontvangsten- en uitgavenproces voor bepaalde onderdelen niet altijd transparant en conform de annaliteits- en specialiteitsregels van de begroting. Landsverdediging heeft wel inspanningen gedaan om de interne controle op de organisatie en werkingsprocessen van de CCB's te versterken. Toch zijn de systemen soms onvoldoende gedocumenteerd en worden ze niet eenvormig toegepast.

Het Rekenhof beveelt het Ministerie van Landsverdediging aan zich te buigen over de verdere handhaving van het huidige systeem van kredietopeningen en het minstens in overeenstemming te brengen met de nieuwe wettelijke bepalingen inzake de inrichting van het Rekenhof en de comptabiliteit van de federale Staat die op 1 januari 2012 op het ministerie van toepassing zullen worden.

FOD Financiën – financiële audit van de Dienst voor Alimentatievorderingen (DAVO)

De omkaderings- en internecontrolemaatregelen die bij de DAVO van de FOD Financiën werden ingevoerd, bieden niet de mogelijkheid constant na te gaan of enerzijds de voorschotten op onderhoudsgelden op wettelijke basis worden toegekend en anderzijds of al die voorschotten en onderhoudsgelden worden ingevorderd. Er zouden maatregelen moeten worden genomen op het vlak van de informatica, de interne controle, de opleiding van de beheerders en de opvolging van de invordering om een uniforme behandeling van de onderhoudsgerechtigden en de onderhoudsplichtigen te kunnen garanderen. De financiële staten zouden bovendien volledig en transparanter moeten zijn om ze als beheersinstrument te kunnen gebruiken.

FOD Economie – Fonds voor de Analyse van Aardolieproducten (FAPETRO)

Het Fonds voor de Analyse van Aardolieproducten van de FOD Economie vertoonde een creditpositie van 9 miljoen euro in 2008. Dat resultaat doet echter afbreuk aan het principe dat er een evenwicht moet zijn tussen de heffingen die worden geïnd bij de operatoren uit de aardoliesector en de kosten van de analyses. Daarnaast moet er meer concurrentie zijn tussen de laboratoria die de analyses uitvoeren. De toekenning van middelen aan de chauffeurs van het Fonds moet worden herzien in het kader van de invoering van de nieuwe rijkscomptabiliteit. Diverse wettelijke en reglementaire bepalingen over het Fonds zijn niet meer actueel en zouden, naargelang het geval, moeten worden aangepast of opgeheven.

FOD Economie – opdrachten inzake openbare veiligheid

Het Rekenhof heeft onderzocht hoe de opdrachten die de FOD Economie moet vervullen inzake openbare veiligheid (gas en springstoffen), worden georganiseerd. De bevoegdheden in dit domein die aan de gewesten zijn overgedragen worden nog door de Staat uitgeoefend aangezien deze overdracht niet werd vastgelegd in de reglementering. Naar aanleiding van deze audit hebben de ministers initiatieven aangekondigd om tegemoet te komen aan deze situatie.

Human Resources

Federaal openbaar ambt

De federale regering beschikt nog steeds niet over een periodieke en accurate rapportering over het aantal personen in dienst in het openbaar ambt. De gegevens van de FOD Personeel en Organisatie (P&O) blijven onvolledig en van wisselende kwaliteit. Het Rekenhof beveelt een exhaustieve inventarisering aan om te komen tot een repertorium met daarin alle diensten die onderworpen zijn aan het gezag van, de controle of het toezicht door de Staat. De diensten zouden zich strikt moeten houden aan hun verplichting om de FOD P&O de gegevens te bezorgen over hun personeelsbestand. Bij het verzamelen van die gegevens zou ook een meer nauwkeurige nomenclatuur moeten worden gebruikt.

De leeftijdspiramide van het federaal administratief openbaar ambt wijst op vergrijzing van het personeelsbestand, vooral bij het statutaire personeel: het aantal statutaire ambtenaren ouder dan 50 jaar neemt steeds meer toe en vertegenwoordigde in 2008 47 % van het personeelsbestand. Het aantal statutaire ambtenaren ouder dan 60 jaar die in dienst blijven, steeg tussen 2007 en 2008 van 3 tot 6 % van het personeelsbestand van het federaal administratief openbaar ambt.

Pensioenen ten laste van de rijksbegroting

De totale pensioenlast van de overheidssector bedroeg in 2008 9,4 miljard euro, d.i. een reële stijging (m.a.w. buiten inflatie) van 3,06 % tegenover 2007. De pensioenen van de gemeenschappen en gewesten, inclusief het onderwijs, omvatten met 4,9 miljard euro ruim de helft daarvan. Voor de federale overheidsdiensten bedroeg de reële stijging 1,58 %. De zwaarste pensioenpost op federaal bestuursniveau blijft ook in 2008 die van de militaire pensioenen (leger + ex-Rijkswacht): 1,2 miljard euro op een totaalbedrag van 3,7 miljard euro (33,6 %).

Dienst Vreemdelingenzaken, Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

De taken die verband houden met de erkenning van de hoedanigheid van vluchteling en de toekenning van verblijfsvergunningen aan personen met een buitenlandse nationaliteit worden verzekerd door het personeel van drie federale instanties: de Dienst Vreemdelingenzaken (een algemene directie van de FOD Binnenlandse Zaken), het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Het onderzoek van het Rekenhof toont aan dat de administratieve en geldelijke statuten die gelden voor de federale administratie correct worden toegepast. Toch werden aanbevelingen geformuleerd met betrekking tot de toegankelijkheid van de verantwoordingsstukken voor de personeelsuitgaven, de interne audit en de afstemming van het personeelsplan en de begroting.

Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE)

Het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg heeft al heel wat inspanningen geleverd op het vlak van de human resources. Toch is het Rekenhof van oordeel dat meer transparantie in het personeelsplan aangewezen is en dat de kwaliteit van de personeelsdossiers moet worden verbeterd. Ook werden enkele onregelmatigheden vastgesteld bij de vaststelling van het loon en bij sommige loopbaanbeslissingen. Voor de experts, die in afwijking van het statutaire wervingsbeginsel bij arbeidsovereenkomst in dienst kunnen worden genomen, blijkt de groepsverzekering elementen te bevatten waarvoor geen rechtsbasis aanwezig is. Voor arbeidsongevallen is de schaderegeling bedongen in de verzekeringsovereenkomst ruimer dan de wettelijke regeling.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot een beter overheidsbeheer door de parlementaire vergaderingen, de beheerders en de gecontroleerde diensten nuttige en betrouwbare informatie te bezorgen, die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk van de overheden die het controleert.

Het integrale 166^e Boek van het Rekenhof (tweetalig, 852 pagina's), de samenvatting (tweetalig, 34 p.) en dit persbericht zijn beschikbaar op de homepagina van het Rekenhof (www.rekenhof.be).

Contactpersoon van 14 uur tot 17.30 uur:

Line Emmerechts
Cel Federale Publicaties
02 551 89 85